Speech van Gerrit Zalm, lijsttrekker voor de VVD, tijdens de 109e Algemene Vergadering in de Leeuwenhorst te Noordwijkerhout op zaterdag 30 november 2002.

Het liberalisme: voor vrijheid en stabiliteit Dank voor het vertrouwen dat u hebt uitgesproken in de lijst met onze kandidaten. En in het bijzonder in het vertrouwen, dat u in mij als aanvoerder van deze lijst stelt. Heel veel dank daarvoor!

We hebben een lijst vol met enthousiaste liberalen. We gaan er tussen nu en 22 januari tegen aan. Om de kiezers ervan te overtuigen, dat hun stem bij de VVD op de juiste plaats is. Dit land verdient het, na de turbulentie, het rumoer en het geruzie van het afgelopen jaar goed geregeerd te worden. Zo konden we niet doorgaan. Dat vond ik. Dat vond u. Dat vond het Nederlandse volk.

De lijst die we vandaag hebben vastgesteld is evenwichtig. Evenwichtig in de combinatie van ervaring en vernieuwing. Van vrouwen en mannen. Van maatschappelijke achtergronden en kennis. De brede schakering in onze samenleving is terug te vinden in deze lijst. Onze jongste kandidaat is 25 jaar. En onze oudste is nog geen zestig. Het is ook een antwoord op de krachtige roep om vernieuwing. Vernieuwing niet, zoals we de afgelopen tijd hebben gezien, om maar wat aan te rommelen. Maar vernieuwing om recht te doen aan nieuwe inzichten en ervaringen. We hebben door alle leeftijden heen- gezocht naar capabele en verantwoordelijke volksvertegenwoordigers. En we hebben ze gevonden. Ons team is zorgvuldig gekozen. Zij kunnen het werk van Tweede Kamerlid aan. Dit team wil werk maken van Nederland!!!

Dames en heren,

Wij zijn liberalen. Dat betekent dat wij zeer hechten aan de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid. Daar draait het liberalisme om. Vanuit die waarde denken, handelen en voelen wij. Het liberalisme is geen hype. Maar stoelt op stevige fundamenten. Op een ideologie. Met wortels en traditie in onze samenleving. Herkenbaar voor iedereen. In het belang van iedereen. En voor onze samenleving als geheel. Ik heb er het volste vertrouwen in dat deze uitgangspunten -vrijheid, verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid- ons leiden naar een samenleving van vrije mensen. Die een boodschap aan elkaar en met elkaar hebben. Vrijheid in verantwoordelijkheid.

Liberalen dragen graag verantwoordelijkheid. Wij verwijzen niet graag naar de maatschappij als anonieme boze kracht. De maatschappij dat zijn wij! Vanuit die opvatting willen wij verantwoordelijkheid dragen, voor het bestuur van ons land. In het in juli gesloten Strategisch Akkoord zijn dan ook veel van onze wensen terug te vinden. Maar het kan beter. En met een sterke VVD wordt het ook beter. Wij regeren het liefst ik heb het eerder al gezegd- met het CDA. Daar zijn we duidelijk in. En wij blijven daar duidelijk in.

Dames en heren,

Ik concentreer mij vandaag op drie onderwerpen. De eerste is de economie. De economie is immers de basis van onze welvaart. Zonder een sterke economie geen Veiligheid. Zonder een sterke economie geen Integratie. Wij zijn als VVD steeds de pleitbezorgers geweest van Werk, Werk, en nog eens Werk. En dat blijven we, met een forse schep er boven op in een aarzelende economie. Werk is het medicijn voor de bestrijding van veel maatschappelijke kwalen. Werk geeft mensen zelfrespect, eigenwaarde. Werk zorgt voor orde in je leven. Werk zorgt voor sociale contacten en sociale integratie. Werk zorgt voor verantwoordelijkheidsgevoel, en verbondenheid met je leefomgeving. Werk geeft richting en zin aan je bestaan. En, niet in de laatste plaats: werk zorgt voor inkomen, waardoor je zelf je eigen keuzes kunt maken.

Ons sociale zekerheidsstelsel is bedoeld om mensen die niet kunnen werken te ondersteunen. Dat is een groot goed en dat willen wij verdedigen. Probleem is dat veel mensen voor wie de WAO niet bedoeld is er wel een beroep op doen. Dit holt het draagvlak uit. Daarom moet de WAO grondig worden herzien. Daarnaast moeten mensen die misbruik maken van uitkeringen hard worden aangepakt. Zij ondermijnen de solidariteit waarop het stelsel is gebouwd. Dat is onaanvaardbaar. Goed zorgen voor wie niet kan -geen twijfel-, maar streng zijn voor wie niet wil. Dat is de opvatting van de VVD over sociale rechtvaardigheid!

Juist in wankele tijden heeft Nederland een sterke VVD nodig. Het gaat slecht met onze economie. We hebben een flinke duikeling gemaakt op de ranglijst van meest concurrerende landen. In de jaren negentig waren loonmatiging en het laag houden van de kosten de sleutels tot het succes van de Nederlandse economie. We kregen daarvoor veel internationale erkenning. Ik ben daarom blij dat de sociale partners en het kabinet, een sociaal akkoord hebben bereikt, waarbij loonmatiging centraal staat. Maar dat heeft enkel waarde wanneer iedereen zich daar aan houdt. CAO's met meer dan 2,5% loonsverhoging, moeten dan ook niet algemeen verbindend worden verklaard.

Het moet weer leuk zijn om te ondernemen in Nederland. We kennen in Nederland veel teveel regels die ondernemers belemmeren in het ondernemen. We maken het ondernemers onnodig moeilijk. Door een opeenstapeling van voorschriften. Er gaan oerwouden verloren aan de hoeveelheid papieren die wij ondernemers laten invullen. Natuurlijk zijn er regels nodig. Maar in dit land hebben we er een sport van gemaakt er zoveel mogelijk te produceren. Overbodig, irritant en initiatiefdodend. Daar moeten we snel vanaf.

Deze regelzucht kost ondernemend Nederland 8 miljard euro per jaar! Stel je voor dat dit geld beschikbaar komt voor echt ondernemen. Breng de regels -om te beginnen- terug met een kwart. Dat is haalbaar. Dat betekent voor het bedrijfsleven een kostenverlaging van 2 miljard euro, zonder iemand daarvoor hoeft te betalen. Een minder streng keurslijf van de overheid. Zodat boeren kunnen boeren en ondernemers kunnen ondernemen. Dat is werken aan Nederland, en dat is ondernemen in Nederland. Dat is wat de VVD wil!

Geef het bedrijfsleven ruimte om te investeren in de toekomst van ons land. Ook de industrie levert een belangrijke onmisbare bijdrage aan onze welvaart. Meer dan één miljoen mensen maken producten in onze industrie. Nog eens één miljoen mensen hebben hun baan indirect te danken aan de industrie. Maar er is actie nodig om onze industrie te behouden. De productiekosten stijgen te snel. Er is een tekort aan goed geschoolde technici. En er wordt te weinig geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling. Het Nederlandse bedrijfsleven geeft nog niet één procent van het bruto binnenlands product uit aan onderzoek en ontwikkeling. Dat is schrikbarend laag! Innovatie is essentieel voor een sterke economie. De overheid kan niet innoveren. Dat moet het bedrijfsleven doen. Maar de overheid kan wel stimuleren. En zij met ophouden ondernemers voor de voeten te lopen.

Wij willen een betere aansluiting tussen universiteiten en ondernemingen. De contacten moeten worden verstevigd en verdiept. Weg met het eiland-denken van ieder voor zich maar wie voor ons allen? Er moet een brug worden geslagen tussen universiteiten en ondernemers. Daarom wil de VVD 150 miljoen euro extra voor Onderwijs en onderzoek. De kenniseconomie kan niet zonder de industrie, de industrie kan niet zonder kennis.

Dames en heren,

De jongeren van nu, zijn de ondernemers van de toekomst. Ik maak me wel eens zorgen over onze jongeren, maar jongeren maken zich ook terecht zorgen over ons. Ik heb het dan over de staatsschuld van Nederland. Wij verwachten van de jongeren dat ze bereid zijn bij te dragen aan de toenemende AOW-lasten. We moeten ze dan niet als dank een schuldenberg nalaten. De staatsschuld moet in één generatie worden afgelost. Dat zijn we aan onze jongeren verplicht!

Dames en heren,

Topprioriteit voor de VVD is en blijft de Veiligheid in Nederland. Dat is voor ons geen nieuw geluid. Vroeger werden we gehoond als de partij van law en order. De partij van law en order? Ik ben er trots op. Want het is simpel: veiligheid is een voorwaarde voor de vrijheid, waaraan wij zo hechten. Criminaliteit zorgt voor veel onveiligheidsgevoelens. Het is te gek voor woorden dat ouderen bijna niet meer op straat durven. Zij worden daardoor afgezonderd van de samenleving. Het is te gek dat ouders hun dochters niet alleen op stap durven te laten gaan. Het is te gek dat vaders niet meer met hun kinderen naar een stadion durven. Eén op de drie Amsterdammers durft zelfs de metro of tram niet meer in. Zo kunnen we niet doorgaan. Dit verstoort en bedreigt ons aller vrijheid. De VVD pikt dat niet!

In Lunteren koos u mij als uw lijsttrekker. Toen sprak ik over een man die twee vandalen had aangesproken op hun gedrag in het openbaar vervoer. Omdat de jongens dreigend op hem afkwamen deelde hij, uit zelfverdediging, een klap uit. Hij werd vervolgd wegens openbare geweldpleging. Drie jaar lang is de vervolging met hem bezig geweest. Van rechtbank naar

gerechtshof en nu naar de Hoge Raad. Daar wordt hij naar verwachting vrijgesproken. Had het openbaar Ministerie nu werkelijk niks anders te doen? Ik vind dat politie en justitie hun prioriteiten anders moeten stellen. Ik wil ook minder bureaucratie, niet alleen voor ondernemers, ook voor politieagenten. Vijf minuten om iemand aan te houden. En een half uur papierwerk. Dat is geen juiste verhouding. Agenten horen niet achter bureaus maar op straat. De aandacht dient vooral uit te gaan naar het slachtoffer, niet naar de dader. De rechtsbescherming moet vooral uitgaan naar zij die zich medeverantwoordelijk voelen voor een veilige samenleving. Een betere prioriteitstelling bij politie en justitie, daar gaat de VVD werk van maken!

Dames en heren,

Niet altijd maar wel te vaak zijn het jongeren die zich misdragen. Ik heb het dan over de verontrustend stijgende jeugdcriminaliteit. Een deel van de jeugd is losgelaten en losgeslagen. De VVD wil jongeren die voor overlast zorgen strenger aanpakken. Door ze onder streng regime een nieuwe kans te geven. Zij hebben nog een heel leven voor zich.

Ouders en verzorgers hebben te lang, te weinig verantwoordelijkheid voor dit wangedrag genomen. Ook hier geldt weer wat voor liberalen zo typerend is: neem je verantwoordelijkheid. De eerste verantwoordelijkheid voor het doen en laten van minderjarigen ligt bij de ouders! Wij mogen niet alles op het onderwijzend personeel afschuiven. Te gemakkelijk worden opvoedingsvragen neergelegd bij de leraar of lerares. Waar ouders hulp nodig hebben bij de opvoeding moeten ze die kunnen krijgen. Daarom vind ik opvoedingsondersteuning van groot belang. Niet om de opvoeding over te nemen, maar om ouders adviezen te geven. Kinderen opvoeden in een wereld vol verwarring en vol losbandigheden is een enorme klus. Ik heb zelf vijf kinderen, dus ik weet waar ik het over heb. In Nederland is het te vaak zo dat pas wordt ingegrepen als de problemen de ouders boven het hoofd zijn gegroeid. Eerder te hulp schieten -in het belang van het kind- is waar de VV D voor staat- Vrijheid in gebondenheid, vrijheid in verbondenheid.

Preventie is nodig om te voorkomen dat jongeren op het foute pad raken. Door gericht beleid voorkomen we de problemen van morgen. Maar voor de grootste boosdoeners is snel actie geboden. Regelmatig hoor ik van de politie dat het meestal gaat om een kleine, herkenbare groep. Die is verantwoordelijk voor een groot deel van de misdrijven. Dat is niet alleen in de grote steden het geval, dat verschijnsel vind je in het hele land. Maar als we weten wie het zijn. En weten waar ze zijn. Weten we toch ook wat we moeten doen. Het wordt tijd om hier duidelijk paal en perk te stellen. Niets doen is geen optie. Dan zouden we grote groepen afschrijven. Zouden we hun toekomst afsnijden. Liever nu ingrijpen, dan te laat ingrijpen.

Laten we de wereld niet op zijn kop zetten. Niet de samenleving moet zich aanpassen aan a-sociaal gedrag, maar asocialen moeten zich aanpassen aan de samenleving. Hier ligt een kerntaak van de politie. Daarom moeten er voldoende cellen zijn. Moeten ouders worden aangesproken. Er moeten voldoende rechters zijn. En de jonge veelplegers van misdrijven moeten heropgevoed worden in daarvoor speciaal ingerichte scholen. Voorbeelden daarvan zijn de Glenn Mills School in Wezep en

Den Engh in Den Dolder. In die scholen worden jongeren uit de harde kern heropgevoed. De resultaten daarvan zijn verheugend. Discipline. Samenwerken. Belonen en respect. zijn hier de sleutelwoorden. Dus, heropvoeden, manieren leren, een opleiding afronden en aan het werk. En dan ben ik weer terug bij de economie. Werk, werk en nog eens werk. Een baan is een betere plek dan een hangplek.

In de onderhandelingen voor het Strategisch Akkoord heeft de VVD er voor Veiligheid 800 miljoen euro extra uit weten te slepen. In het licht van de immense problemen, wil de VVD er nog eens 500 miljoen euro extra bij. Zodat we een enorm budget van 1,3 miljard euro extra hebben voor Veiligheid. Met dit extra geld willen we concrete resultaten boeken met prestatie-afspraken daarbij. Kortom: meer euro's maar ook meer veiligheid per euro. Daar gaat de VVD werk van maken!

Dames en heren,

Tenslotte, de Integratie. Een onderwerp dat alles te maken heeft met Economie en Veiligheid. Een baan is verreweg de beste manier om te integreren in onze samenleving. Integratie houdt niet in dat iedereen in Nederland hetzelfde moet worden. Niet iedereen hoeft van hutspot te houden. Maar er moeten wel keuzes worden gemaakt. Te vaak nog maken mensen wel de keuze om niet terug te gaan. Maar niet de keuze om hier te blijven. Met alle gevolgen van dien. Wie hier wil blijven kan met recht worden gevraagd zich aan te passen. Dat heeft alles te maken met de waarden en normen die het cement vormen van de samenleving. Respect - voor de grondslagen van onze samenleving - moet van iedereen - worden geëist.

We hebben in Nederland een op liberale principes gebaseerde grondwet. De essentie van onze waarden en onze normen is vastgelegd in die grondwet. Het gaat om belangrijke uitgangspunten voor het samenleven in ons land. Zoals de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst. Ik erken, dat deze waarden soms op gespannen voet staan, met artikel 1 van de Grondwet. Het anti-discriminatie artikel. In Nederland zijn man en vrouw gelijkwaardig en er mag niet worden gediscrimineerd op grond van ras, geloof of seksuele geaardheid.

Als liberaal ben ik vanzelfsprekend trots op deze liberale waarden. Ik vind dat we die moeten blijven verdedigen. Nieuwkomers die hier mogen wonen moeten zich, niet alleen het Nederlands, maar ook die waarden en normen eigen maken. Wij moeten die waarden dan ook met verve overdragen. Wij moeten daar duidelijk over zijn. Wat is in ons land geoorloofd en wat niet. Wat is in ons land wenselijk en wat niet. Als je het goed met de toekomst van je kinderen en kleinkinderen voor hebt, leer je de taal en maak je jezelf wegwijs in de Nederlandse samenleving. Zodat volgende generaties mee kunnen bouwen aan een vrije, tolerante en verantwoordelijke samenleving. De grondwet geeft ons vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst. Maar dat is geen vrijbrief om anderen te beledigen, te discrimineren of te beschimpen. Als dat gebeurt moet ingegrepen worden. Een beroep op de bijbel, de koran of welke heilige schrift dan ook, geeft niet het recht tot discriminatie. Alle mensen zijn gelijkwaardig: man en vrouw. Heteroseksueel en homoseksueel. Gelovigen en niet-

gelovigen.Wij maken ons sterk voor een tolerant Nederland. Dus moeten we in één ding intolerant durven zijn en dat is ten opzichte van intolerantie.

Dames en heren,

We hebben nog 53 dagen voor de verkiezingen, op 22 januari. Een halfjaar geleden kregen we een ongekende afstraffing. Veel kiezers zagen ons niet meer zitten. Die boodschap is hard aangekomen. Ondertussen voelen veel kiezers zich in de steek gelaten door de "nieuwe" politiek. Er is nu een nieuwe kans. De keuze die aan de kiezer voor ligt is simpel: Wilt u dat de economie weer gaat groeien. Zodat er geen banen verdwijnen maar banen bij komen? Wilt u dat we met elkaar de Nederlandse waarden en normen verdedigen? Wilt u de oudedagsvoorziening, en de pensioenen veilig stellen? Vindt u ook dat goed beleid niet op de pof kan? Wilt u een werkelijk veiliger Nederland? Dat kan alleen maar met de VVD in het kabinet. Daarvoor is massale steun voor onze partij nodig.

Acht jaar lang ben ik minister van Financiën geweest. Dat is een prachtige baan. Het is ook een prima vooropleiding voor minister- president. Juist in moeilijke tijden. Daar ga ik voor, met uw steun!

Er is maar één zekere keuze: de VVD. Met de VVD weet je waar je aan toe bent. Wij zijn duidelijk. Wij willen werk maken van Nederland. Stem voor een stabiele regering. Stem veilig. Stem VVD!